

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.7.1.17>

POZNAWCZE CECHY KLASYFIKACYJNE JĄDROWYCH WERBALIZATORÓW KONCEPCJI TRAUMA

Yuliia Mamai

aspirantka Katedry Angielskiej Filologii i Lingwodydaktyki

Zaporoskiego Uniwersytetu Narodowego,

lektor języka angielskiego i łacińskiego

Zaporoskiego Państwowego Uniwersytetu Medycznego (Zaporoże, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0001-7587-3672

juliamam@gmail.com

Adnotacja. Artykuł koncentruje się na badaniu kognitywnych klasyfikacyjnych cech jądrowych werbalizatorów koncepcji **TRAUMA**, które przeprowadzono w ramach analizy językoznawczej, z wykorzystaniem metodologii opracowanych przez George Lakoffa, Z.D. Popovą i Y.A. Sternina. Metody analizy leksykograficznej zastosowano do podkreślenia wariantów leksykologiczno-semantycznych werbalizatorów jądrowych; analizę semantyczno-poznawczą – w celu określenia cech poznawczych; metodę interpretacji – do modelowania struktury koncepcji, metodę ogólnego modelowania pojęciowego – w celu podkreślenia hierarchii poznawczych cech klasyfikacyjnych koncepcji **TRAUMA**. W koncepcji **TRAUMA** wyróżniono trzy grupy cech klasyfikacji poznawczej: cechy uniwersalne, cechy klasyfikacji klas, cechy klasyfikacji grupowej. Uniwersalne obejmują „charakterystykę czasową”, „ogólną ocenę” i „emocje”; cechy klasyfikacyjne są reprezentowane przez artefakty („uszkodzony obszar ciała”, „obecność rany lub urazu”, „ból odczuwalny”, „broń”) i mentefakty („zaburzenie aktywności umysłowej”, „stan świadomości, uczyć”). Znaki klasyfikacji grupowej werbalizują semy „stanu fizycznego”, „stanu psychicznego”, „zmiany stanu nawykowego”. Analiza wewnętrznej formy werbalizatorów dowodzi, że etymony i współczesne warianty leksykalno-semantyczne zawierają wiele wspólnych sem, ponieważ naturalne jest odczuwanie bólu, zmiany stanów emocjonalnych, psychicznych i fizycznych.

Słowa kluczowe: artefakty, wewnętrzna forma tokena, eksperymentalny aspekt myślenia, klasyfikator, klasyfikacyjna cecha poznawcza, mentefakty, werbalizator jądrowy.

COGNITIVE CLASSIFICATION FEATURES OF CENTRAL VERBALIZERS IN THE CONCEPT OF *TRAUMA*

Yuliia Mamai

Postgraduate Student at the Department of English Philology and Linguodidactics

Zaporizhzhia National University,

Teacher of English and Latin Languages

Zaporizhzhia State Medical University (Zaporizhzhia, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0001-7587-3672

juliamam@gmail.com

Abstract. The article examines cognitive classification features of central verbalizers in the concept of **TRAUMA**. The study was conducted with the linguoconceptual analysis, developed by J. Lakoff, Z. Popova, and J. Sternin. Methods of lexicographic analysis were used to identify the lexico-semantic variants of central verbalizers; cognitive semantic analysis for the identification of cognitive features; the method of general scientific conceptual modeling to present the hierarchy of cognitive classification features of the concept **TRAUMA**. In the concept of **TRAUMA** there were identified three groups of cognitive classification features: universal features (“temporal character”, “general estimate”, “emotion”), classification features of classes (artefacts and mentefacts), and group classification features (the individual semes of “physical state”, “mental state”, “change of ordinary state”). Analysis of the verbalizers’ internal forms proves that root words and modern lexico-semantic variants contain common semes because of human nature to suffer from pain, experience changes in emotional, mental, physical states.

Key words: artefacts, internal form of lexical unit, experiential aspect of thinking, classifier, cognitive classification feature, mentefacts, central verbalizer.

КОГНІТИВНІ КЛАСИФІКАЦІЙНІ ОЗНАКИ ЯДЕРНИХ ВЕРБАЛІЗАТОРІВ КОНЦЕПТУ *TRAUMA*

Юлія Мамай

аспірантка кафедри англійської філології та лінгводидактики

Запорізького національного університету,

викладач англійської та латинської мов

Запорізького державного медичного університету (Запоріжжя, Україна)

ORCID ID: 0000-0001-7587-3672

juliamam@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено дослідженню когнітивних класифікаційних ядерних ознак вербалізаторів концепту *TRAUMA*, яке проводилося в межах лінгвоконцептуального аналізу з використанням методологій, розроблених Дж. Лакоффом, З.Д. Поповою та Й.А. Стерніним. Метод лексикографічного аналізу використаний для виділення лексико-семантичних варіантів ядерних вербалізаторів; семантико-когнітивний аналіз – для визначення когнітивних ознак; метод інтерпретації – для моделювання структури концепту; метод загальнонаукового понятійного моделювання – для виокремлення ієрархії когнітивних класифікаційних ознак концепту *TRAUMA*. У концепті *TRAUMA* виділено три групи когнітивних класифікаційних ознак: універсальні, класифікаційні ознаки класів, групові класифікаційні ознаки. До універсальних ознак належать «часова характеристика», «загальна оцінка» та «емоція». Класифікаційні ознаки представлені артефактами («пошкоджена ділянка тіла», «наявність рани або поранення», «відчутний біль», «зброя») і ментефактами («порушення розумової діяльності», «стан свідомості, почуттів»). Групові класифікаційні ознаки вербалізують семи «фізичний стан», «психічний стан», «зміна звичного стану». Аналіз внутрішньої форми вербалізаторів доводить, що етимони та сучасні лексико-семантичні варіанти містять багато спільних сем, оскільки для людини природно відчувати біль, зміну емоційних, психічних і фізичних станів.

Ключові слова: артефакти, внутрішня форма лексеми, експерієнціальний аспект мислення, класифікатор, класифікаційна когнітивна ознака, ментефакти, ядерний вербалізатор.

Вступ. Сучасна лінгвістична наука виявляє та досліджує зв'язки когнітивних структур людської свідомості з мовними формами, простежує модус відбиття характеру пізнання та сприйняття світу у глибинних ментальних утвореннях, тобто утвореннях, які перебувають за межами свідомого (Пименова, 2013: 127–131). Це означає формування міждисциплінарних технологій вивчення й застосування нових методів аналізу, які відповідають панівній філософії експансіонізму (Голубовська, Корольов, 2011: 10). Концепт *TRAUMA* на сьогодні виходить за межі суто психологічного наукового термінологічного апарату, його природа та особливості функціонування в соціумі привертають увагу соціальної, правової, лінгвістичної науки (Bush, McNamara, 2020). Саме тому розвиток концепту в діахронії та синхронії, обсяг його наповнення, когнітивні й диференційні ознаки ядерних вербалізаторів можуть заповнити наявні лакуни у знаннях. Дослідження І.О. Голубовської, М.В. Піменової, З.Д. Попової та Й.А. Стерніна слугували базисом для проведення аналізу.

Основна частина. Метою статті є встановлення когнітивних класифікаційних ознак концепту *TRAUMA*. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**: 1) інвентаризувати корпус вербалізаторів концепту *TRAUMA*; 2) висвітлити семантику вербалізаторів концепту *TRAUMA*; 3) проаналізувати внутрішню форму вербалізаторів концепту *TRAUMA*; 4) виокремити когнітивні класифікаційні ознаки ядерних вербалізаторів концепту *TRAUMA*.

Об'єктом дослідження є концепт *TRAUMA*, а **предметом** – когнітивні класифікаційні ознаки ядерних вербалізаторів концепту *TRAUMA*.

Матеріал і методи досліджень. У дослідженні задля виконання поставлених у роботі завдань було застосовано такі методи: лексикографічний аналіз – для виділення лексико-семантичних варіантів; семантико-когнітивний аналіз – для виділення когнітивних ознак; метод інтерпретації – для моделювання структури концепту; метод загальнонаукового понятійного моделювання з описом категоріальної структури концепту – для встановлення ієрархії когнітивних класифікаційних ознак концепту *TRAUMA*. Застосована методологія була розроблена Дж. Лакоффом, З.Д. Поповою та Й.А. Стерніним.

Для більш повного дослідження концептів та окреслення їх положення і значення в концептосфері в межах когнітивної лінгвістики проводяться роботи з виокремлення класифікаційних когнітивних ознак концепту на основі аналізу попередньо визначених диференційних ознак. Такий спосіб дослідження є принципом лінгвоконцептуального аналізу когнітивістики. Центральним поняттям у когнітивістиці є категоризація, яка означає розуміння та оцінювання об'єктів і явищ дійсності за певними спільними параметрами, які надалі формують мисленнєві категорії.

«Короткий словник когнітивних термінів» за редакцією О.С. Кубрякової пояснює категоризацію як явище, притаманне людині за її психічною природою. У словнику зазначається: «Свідомість людини намагається об'єднати безмежну різноманітність власних почуттів та об'єктивну диверсифікацію форм матерії і форм її руху в певні об'єднання: класи, розряди, групи, категорії» (Кубрякова, 1996: 45–46). Це своєю чергою свідчить про необхідність урахування цих ментальних особливостей людської природи під час

дослідження концептів та вказує на обов'язковість одночасного визначення класифікаційних і диференційних ознак концепту.

На переконання З.Д. Попової та Й.А. Стерніна, когнітивні класифікаційні ознаки впорядковують у єдину структуру різноманітні диференційні когнітивні ознаки концепту, які становлять його основний зміст (Попова, Стернін, 2007: 88–89). Саме через це когнітивна класифікаційна ознака є необхідним складником у процесі узагальнення однорідних спільних диференційних ознак та встановлення розуміння того, за якими принципами концепт побудований, з якими концептами він вступає у взаємодію, яке місце посідає в концептосфері окремої людини або суспільства загалом.

Результати. Концепт TRAUMA налічує 15 когнітивних диференційних ознак, які об'єктивуються чотирма ядерними вербалізаторами концепту: «*shock*» («шок»), «*pain*» («біль»), «*wound*» («рана»), «*injury*» («поранення»). Це питання більш детально було розглянуте нами у статті «Когнітивно-диференційні ознаки ядерних вербалізаторів концепту TRAUMA» (Мамай, 2021: 133–140). Когнітивні класифікаційні ознаки виражають принципи категоризації, вказують на універсальність інформації, яка в них закладена, і на зв'язок із концептосферою та загальнолюдськими категоріями мислення. У статті представлені результати дослідження класифікаторів концепту TRAUMA відповідно до поглядів Дж. Лакоффа, З.Д. Попової та Й.А. Стерніна. Спочатку ми охарактеризуємо ці два підходи, наведено їхні спільні та відмінні риси.

Дж. Лакофф визначає *класифікатором* «ментальну категорію, яка народжується мисленням людини, специфічну сферу досвіду, що визначає зв'язки в категоріальних мережах понять; ідеальну модель світу, як-то міфи або різноманітні повір'я; специфічні знання, на відміну від загальних уявлень» (Лакофф, 1988: 12–51). Своєю чергою З.Д. Попова та Й.А. Стернін виокремлюють цей елемент – *когнітивну класифікаційну ознаку* – у когнітивному змісті концепту як компонент змісту, що відображає той чи інший аспект, параметр категоризації об'єкта або явища та узагальнює однорідні диференційні когнітивні ознаки у структурі концепту (Попова, Стернін, 2007: 89).

Класифікатор, як і когнітивна класифікаційна ознака, є прив'язаними до досвіду людини й суспільства загалом, слугують операційним механізмом для усвідомлення реальності та водночас актуалізують лише частину концепту, відповідають за обмежений обсяг інформації. В обох підходах функції збігаються: «осмислення світу, спроба зрозуміти ті частини досвіду, які є обмеженими для людини» (Лакофф, 1988) та «упорядкування досвіду, специфічне розуміння світу залежно від національної концептосфери» (Попова, Стернін, 2007: 90).

Функції класифікаторів і класифікаційних ознак містять у собі реальний досвід, роздуми групи людей та емоційно-культурну оцінку події. Дж. Лакофф стверджує, що класифікатор відображає експерієнціальний, образний та екологічний аспекти мислення (Лакофф, 1988). Своєю чергою З.Д. Попова та Й.А. Стернін ділять класифікаційні ознаки за ступенем абстрактності на універсальні, класифікаційні ознаки класів (артефакти, ментефакти, натурфакти) та групові (Попова, Стернін, 2007).

Отже, перейдемо безпосередньо до концепту TRAUMA та його когнітивних класифікаційних ядерних вербалізаторів. У сучасній мові в етимоні лексичної одиниці «*trauma*» присутні всі три групи когнітивних класифікаційних ознак: універсальні, класифікаційні та групові.

Так, універсальні ознаки є загальнолюдськими. У концепті TRAUMA виділяється «часова характеристика», «загальна оцінка» та «емоція». Одування від травми, наприклад загоєння ран чи відновлення здорового психоемоційного стану, відбувається впродовж тривалого часу: «*a powerful shock that affects you for a long time*» (Collins Dictionary, 2021; Longman Dictionary of Contemporary English Online, 2021; Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2021). Тому ми можемо говорити про *тривалість* (1) як першу класифікаційну ознаку. Наступною класифікаційною ознакою буде загальна оцінка. Для концепту TRAUMA вона є *загальною негативною оцінкою* (2): *severe shock or very upsetting experience, harmful effects, emotional stress, pain* (Collins Dictionary, 2021; Longman Dictionary of Contemporary English Online, 2021; Oxford Advanced Learner's Dictionary, 2021). Емоції, пов'язані з концептом, – яскраві, яскраво негативно забарвлені, насамперед це «*сильний шок / стрес*» (1), «*страх*» (2) та «*засмученість*» (3): «*a very severe / powerful / extreme shock*», «*frightening or unpleasant experience, upset and/or anxious*».

Класифікаційні ознаки класів є групою дещо меншого узагальнення, у якій вербалізуються лише певні типи фактів. У концепті TRAUMA присутні артефакти, тобто конкретні речі, наприклад:

- *пошкоджена ділянка тіла* (4): *damage to part of your body*;
- *наявність рани або поранення* (5): *a cut or a hole in your flesh*;
- *відчутний біль* (6): *a localized or generalized unpleasant bodily sensation or complex of sensations*;
- *зброя* (7), якою завдається шкода, насамперед *пістолет* та *ніж*: *a gun, knife*.

Ментифакти за типом знання, що відображається, деталізують загальну оцінку психічного стану та свідчать про «*пошкодження або порушення розумової діяльності, почуттів*» (8), наприклад: «*a lasting bad effect on someone's mind or feelings, disturbance of the mind, emotions, or sensibilities*».

Групові класифікаційні ознаки вербалізують специфічні складники концепту, вони були досліджені за чотирма ядерними вербалізаторами концепту TRAUMA: *shock* (шок), *pain* (біль), *wound* (рана), *injury* (поранення).

Сучасні семантими лексичної одиниці *shock* – *something suddenly happens which is unpleasant, upsetting, or very surprising* (Collins Dictionary, 2021); *a sudden and violent blow or impact; a sudden or violent disturbance or commotion; a sudden or violent disturbance of the mind, emotions, or sensibilities* (Roget's 21st Century Thesaurus,

2021) – містять схоже значення з лексико-семантичними варіантами XVI–XVIII століть, наприклад: *a sudden blow, a sudden and disturbing impression on the mind* (Online Etymology Dictionary, 2021). Ці лексико-граматичні вербалізатори передають такі класифікаційні ознаки:

- 1) «зміна звичного стану»;
- 2) «напад»;
- 3) «несподіваність»;
- 4) «стан свідомості».

Внутрішня форма лексеми *pain* зберігає головне значення етимону *poena* (лат.): 1) *the agony suffered by Christ, legal punishment of any sort* (зокрема, штрафи як *finis* та *monetary penalties*); 2) *condition one feels when hurt*, яке є протилежним значенням задоволення (*pleasure*). У XIII столітті до лексеми *pain* додається емоційний складник, наприклад: *mental or emotional suffering, grief, distress* (Online Etymology Dictionary, 2021). Сучасні семантими 1) *a localized or generalized unpleasant bodily sensation or complex of sensations that causes mild to severe physical discomfort and emotional distress and typically results from bodily disorder (such as injury or disease)*; 2) *mental or emotional distress or suffering* (Webster's third new international dictionary of the English language, 2021) дають змогу виділити такі основні класифікатори:

- 1) «фізичний стан»;
- 2) «функціональний стан»;
- 3) «почуття»;
- 4) «психологічний стан».

Внутрішня форма семантими *wound* бере початок від протогерманського **wuntho – to beat, wound*, давньоанглійського *wund – hurt, injury, ulcer*. Завдяки їй групуються сучасні лексико-семантичні варіанти, наприклад: 1) *a wound is damage to part of your body, especially a cut or a hole in your flesh, which is caused by a gun, knife, or other weapon*; 2) *a lasting bad effect on someone's mind or feelings caused by a very upsetting experience* (Collins Dictionary, 2021). Виокремлюємо такі класифікатори:

- 1) «пошкодження тіла»;
- 2) «фізичний стан»;
- 3) «зброя»;
- 4) «досвід»;
- 5) «психічний стан».

Лексема *injury* зберегла свою історично сформовану архісему з англо-франкського (*руйнування фізичної форми – harm, damage, loss; damage done to a person's or an animal's body*), що походить від латинського слова *iniuria – wrong, an injustice, insult, unlawful violence, assault, damage, harm* (Online Etymology Dictionary, 2021). Перші два сучасні лексико-семантичні варіанти *damage done to a person's or an animal's body, to be badly upset by something* (Collins Dictionary, 2021) зберегли історичне етимологічне значення, однак без оцінки «справедливості», «порушення закону». Третій лексико-семантичний варіант – *an agent, force, or mechanism that causes trauma* (Webster's third new international dictionary of the English language, 2021) – слугує уточненням знаряддя травми. Виокремлюємо такі класифікатори:

- 1) «емоційний стан»;
- 2) «фізичний стан»;
- 3) «інструмент».

Висновки. Концепт TRAUMA містить у собі всі три групи класифікаційних ознак: універсальні, класифікаційні та групові.

Він універсальний, оскільки присутні такі класифікатори, як «часова характеристика», «загальна оцінка» та «емоція». Класифікаційні ознаки класів актуалізуються артефактами «пошкоджена ділянка тіла» (1) (*damage to part of your body*), «наявність рани або поранення» (2) (*a cut or a hole in your flesh*), «відчутний біль» (3) (*a localized or generalized unpleasant bodily sensation or complex of sensations*), «зброя» (4), насамперед *пістолет* та *ніж* (*a gun, knife*). Ментифакти узагальнюють інформацію про «порушення розумової діяльності», «стан свідомості, почуттів».

Групові класифікаційні ознаки виражають семи прямих вербалізаторів, містять історичні дані, які щодо концепту TRAUMA не змінилися за десятки століть, а лише отримали уточнюючі факти. Вербалізатори *shock* (шок), *pain* (біль), *wound* (рана) та *injury* (поранення) містять спільні когнітивні класифікаційні ознаки «фізичний стан», «психічний стан», «зміна звичного стану». Ядерний вербалізатор *wound* містить найбільшу кількість класифікаційних ознак, додатково виражає «пошкодження тіла», «фізичний стан», «зброя», «досвід». Вербалізатор присутній у двох інших – *pain* та *injury*. Етимологічне значення ядерних вербалізаторів *pain* та *injury* мали спільну сему «біль», проте у випадку *wound* це було покарання за протиправну дію, а *injury* називалося протиправне нанесення травми. Ядерний вербалізатор *shock* є найбільш абстрактним та актуалізує психічні процеси.

Таким чином, класифікатори концепту TRAUMA залишаються малозмінними впродовж історії людства, наразі немає передумов для зникнення або трансформації цього концепту. Його універсальністю є властивість людини відчувати біль, зміни емоційних, психічних, фізичних станів, наявність насильства в людських стосунках із метою скоєння нападів та виконання покарання. Перспективою подальших досліджень вбачаємо семантико-когнітивний аналіз периферійних вербалізаторів концепту TRAUMA, оскільки периферія номінативного поля дає змогу максимально детально визначити когнітивні риси.

Список використаних джерел:

1. Голубовська І.О., Корольов І.Р. Актуальні проблеми сучасної лінгвістики : курс лекцій. Київ : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2011. 223 с.
2. Краткий словарь когнитивных терминов / под общ. ред. Е.С. Кубряковой. Москва : Издательство Московского государственного университета, 1996. 245 с.
3. Лакофф Дж. Мышление в зеркале классификаторов / пер. с англ. Р.И. Розиной. *Новое в зарубежной лингвистике*. Москва : Прогресс, 1988. Вып. XXIII : Когнитивные аспекты языка. С. 12–21.
4. Мамай Ю.Ю. Когнітивно-диференційні ознаки ядерних вербалізаторів концепту TRAUMA. *Нова філологія* : збірник наукових праць. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2021. № 82. С. 133–140.
5. Пименова М.В. Типы концептов и этапы концептуального исследования. *Вестник Кемеровского государственного университета. Серия «Филология»*. 2013. № 2. С. 127–131.
6. Попова З.Д., Стернин И.А. Семантико-когнитивный анализ языка : монография. 2-е изд., перераб. и доп. Воронеж : Истоки, 2007. 250 с.
7. Bush B., McNamara T. Language and Trauma: An Introduction. *Applied Linguistics*. 2020. Vol. 41. Issue 3. P. 323–333. URL: <https://academic.oup.com/applij/article/41/3/323/5821459?searchresult=1> (date access: 03.03.2021).
8. Trauma. *Collins Dictionary*. URL: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/trauma> (date access: 03.03.2021).
9. Shock. *Online Etymology Dictionary*. URL: <https://www.etymonline.com/search?q=shock> (date access: 03.03.2021).
10. Trauma. *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. URL: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/trauma> (date access: 03.03.2021).
11. Trauma. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/> (date access: 03.03.2021).
12. Trauma. *Roget's 21st Century Thesaurus*. URL: <https://www.thesaurus.com/browse/trauma?s=t> (date access: 03.03.2021).
13. Trauma. *Webster's third new international dictionary of the English language*. URL: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/trauma#h1> (date access: 03.03.2021).

References:

1. Holubovska, I.O., Korolov, I.R. (2011). *Aktualni problemy suchasnoi linhvistyky: kurs lektzii [Current issues of modern linguistics: a course of lectures]*. Kyiv: Vydavnycho-polihrafichnyi tsentr "Kyivskiy universytet", 223 p. [in Ukrainian].
2. Kubryakova, E.S. (ed.) (1996). *Kratkiy slovar' kognitivnykh terminov [Concise dictionary of cognitive terms]*. Moscow: Izdatel'stvo Moskovskogo gosudarstvennogo universiteta, 245 p. [in Russian].
3. Lakoff, Dzh. (1988). *Myshlenie v zerkale klassifikatorov [Thinking in the mirror of classifiers]*, transl. from English R.I. Rozina. *Novoe v zarubezhnoy lingvistike*. Moscow: Progress, issue XXIII: Kognitivnye aspekty yazyka, pp. 12–21 [in Russian].
4. Mamai, Yu.Yu. (2021). Kognitivno-dyferentsiini oznaky yadernykh verbalizatoriv kontseptu TRAUMA [Cognitive-differential features of nuclear verbalizers of the TRAUMA concept]. *Nova filolohiia: zbirnyk naukovykh prats*. Zaporizhzhia: Vydavnychiy dim "Helvetyka", no. 82, pp. 133–140 [in Ukrainian].
5. Pimenova, M.V. (2013). Tipy kontseptov i etapy kontseptual'nogo issledovaniya [Types of concepts and stages of conceptual research]. *Vestnik Kemerovskogo gosudarstvennogo universiteta. Seriya "Filologiya"*, no. 2, pp. 127–131 [in Russian].
6. Popova, Z.D., Sternin, I.A. (2007). *Semantiko-kognitivnyy analiz yazyka: monografiya [Semantic-cognitive analysis of language: monograph]*, 2nd ed. Voronezh: Istoki, 250 p. [in Russian].
7. Bush, B., McNamara, T. (2020). Language and Trauma: An Introduction. *Applied Linguistics*, vol. 41, issue 3, pp. 323–333. Retrieved from: <https://academic.oup.com/applij/article/41/3/323/5821459?searchresult=1> [in English].
8. Trauma. *Collins Dictionary*. Retrieved from: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/trauma> [in English].
9. Shock. *Online Etymology Dictionary*. Retrieved from: <https://www.etymonline.com/search?q=shock> [in English].
10. Trauma. *Longman Dictionary of Contemporary English Online*. Retrieved from: <https://www.ldoceonline.com/dictionary/trauma> [in English].
11. Trauma. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Retrieved from: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/> [in English].
12. Trauma. *Roget's 21st Century Thesaurus*. Retrieved from: <https://www.thesaurus.com/browse/trauma?s=t> [in English].
13. Trauma. *Webster's third new international dictionary of the English language*. Retrieved from: <https://www.merriam-webster.com/dictionary/trauma#h1> [in English].